

Občanská společnost
a
občanský sektor

PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.

Definice a terminologie

- **Občanský sektor:**
- Oblast lidské činnosti nacházející se mezi rodinou, trhem a státem. Vyplňují ji soukromá sdružení občanů zakládaná dobrovolně.
Musí respektovat právní řád.
- **Organizovaná občanská společnost**
(různorodost tradic a hodnotových zdrojů)

Historie

- Od 18. století – rozvoj demokracie, svobody jednotlivce a uznáním všeobecných lidských práv
- Alexis de Tocqueville – „Demokracie v Americe“ – význam místních aktivit, osobností
- Spolkové hnutí v 19. Století (1867 – Zákon o právu spolčovacím) + odbory

Historie - pokračování

- Potlačení během totality
- Existence občanských iniciativ
- Velký rozvoj od 80. let 20. století . NNO, hnutí, neformální skupiny, shromáždění
- Organizovaná i neorganizovaná občanská společnost

Typy organizací

- Občanská sdružení
- Církev a církevní organizace
- Nadace a nadační fondy
- Obecně prospěšné organizace (o.p.s.)

Od 1.ledna 2014 – změny (nový Občanský zákoník)

- Občanská sdružení
- Nadace a nadační fondy
- Obecně prospěšné společnosti
- Círky a církevní organizace
- Zapsané spolky (z.s.)
- Podmnožina Fundací, NF mohou podnikat
- Ústavy (za účelem provozování společensky prospěšné činnosti)
- Círky a c.o. – beze změny
- Sociální družstva

Pojmy spojené s neziskovým sektorem

- Participativní demokracie

versus zastupitelská demokracie

- Význam občanské společnosti pro zachování demokracie (Robert Putnam)
- Sociální sítě jako záruka stability

Moc a společnost

- Konvenční pojetí moci: subjekt A může donutit (má schopnost) donutit subjekt B
- Moc jako dis-fokusní kvalita (Michael Foucault) – důležité i pro sociální práci
- Zdroje moci
- Max Weber – panství (tradiční, charismatické, byrokratické - legální)

Moc v moderní společnosti

- Zastupitelská demokracie
- Stranický systém a jeho reprezentace společenských zájmů

Diskuse o politice v post-moderní společnosti

- Krize demokracie?
- Zájmové skupiny a jejich vliv ve společnosti
- Vláda oligarchie - bohaté a mocné skupiny spojené s politiky
- Neviditelné finanční elity
- Svoboda médií jako svoboda jejich vlastníků
- Problém reprezentace společnosti (viz. Václav Bělohradský)